

Správní řád č. 500/2004 Sb.

Veřejnoprávní smlouvy, opatření
obecné povahy

Veřejnoprávní smlouvy - obecná charakteristika

- Dvoustranný nebo vícestranný právní úkon, který zakládá, mění nebo ruší práva a povinnosti v oblasti veřejného práva.

Základní podmínky uzavírání

- nesmí být v rozporu s právními předpisy, nesmí je obcházet,
- musí být v souladu s veřejným zájmem,
- uzavření veřejnoprávní smlouvy, jejíž stranou je správní orgán, nesmí snižovat důvěryhodnost veřejné správy, musí být účelné a správní orgán musí mít při jejím uzavírání za cíl plnění úkolů veřejné správy.

Posuzování

- vždy posuzuje podle svého skutečného obsahu.

Typy veřejnoprávních smluv

- Koordinační - § 160
- Subordinační - § 161
- o úpravě (veřejných subjektivních) práv a povinností - §162

Druhy veřejnoprávních smluv

- Další druhy mohou být ve zvláštních zákonech
 - např. § 39 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny – veřejnoprávní smlouva jako alternativní forma vyhlášení chráněného území (jinak právní předpis)
 - § 21 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči – dohoda o rozsahu a podmínkách provádění archeologických výzkumů mezi AVČR a VŠ (podle NSS jde o subordinační smlouvu podle § 161 – č.j. 7 As 99/2011 – 73, www.nssoud.cz)
 - ne zcela jednoznačná povaha autorizačních smluv (přenos působnosti)

Koordinační

- Kdo?
 - stát, veřejnoprávní korporace, jiné právnické osoby zřízené zákonem a právnické a fyzické osoby, pokud vykonávají působnost v oblasti veřejné správy

Koordinační

- Stát, veřejnoprávní korporace, jiné právnické osoby zřízené zákonem a právnické a fyzické osoby, pokud vykonávají zákonem nebo na základě zákona svěřenou působnost v oblasti veřejné správy, mohou za účelem plnění svých úkolů vzájemně uzavírat veřejnoprávní smlouvy.
- Územní samosprávné celky mohou vzájemně uzavírat veřejnoprávní smlouvy týkající se plnění úkolů vyplývajících z jejich samostatné působnosti při výkonu veřejné moci, jen stanoví-li tak zvláštní zákon.

Koordinační smlouvy

● Kdy?

- za účelem plnění svých úkolů
- předmět smlouvy - nemusí jít jen o výkon působnosti ve veřejné správě
 - dohoda o sloučení obcí, o připojení obce k jiné obci a o změně hranic obcí
 - smlouva mezi dvěma nebo více obcemi ke splnění konkrétního úkolu (§ 48 obecního zřízení)
 - smlouva o vytvoření dobrovolného svazku obcí

Předmět koordinačních smluv

- výkon státní správy
- výkon úkolů vyplývajících ze samostatné působnosti.

Koordinační smlouvy

- Zvláštní typy koordinačních smluv
 - smlouvy o výkonu státní správy - § 160 odst. 5
 - smlouvy o výkonu „vrchnostenské“ samostatné působnosti - § 160 odst. 6
 - např. obecní policie

Souhlas k uzavření

- Veřejnoprávní smlouvy, jejichž předmětem je výkon státní správy, mohou osoby uvedené v odstavci 1 § 160 vzájemně uzavírat, jen stanoví-li tak zvláštní zákon a jen se souhlasem nadřízeného správního orgánu; ten posuzuje veřejnoprávní smlouvu a její obsah z hlediska souladu s právními předpisy a veřejným zájmem.

Subordinační smlouvy

- Stanoví-li tak zvláštní zákon, může správní orgán uzavřít veřejnoprávní smlouvu s osobou, která by byla účastníkem podle § 27 odst. 1, kdyby probíhalo řízení podle části druhé, a to i namísto vydání rozhodnutí.
- Veřejnoprávní smlouvu lze uzavřít i po zahájení řízení podle části druhé. Poté, co veřejnoprávní smlouva byla uzavřena, správní orgán usnesením řízení zastaví.

Subordinační smlouvy

- Smluvní strany

- správní orgán
- ten, kdo by byl (nebo je) účastníkem řízení podle §27 odst. 1

- Místo vydání rozhodnutí

- Stanoví-li tak zákon (např. § 78 nebo § 116 stavebního zákona)

Veřejnoprávní smlouva mezi účastníky

- Ti, kdo by byli účastníky podle § 27 odst. 1, kdyby probíhalo řízení podle části druhé, popřípadě ti, kdož účastníky takového řízení jsou, mohou uzavřít veřejnoprávní smlouvu týkající se převodu nebo způsobu výkonu jejich práv nebo povinností, nevyklučuje-li to povaha věci nebo nestanoví-li zvláštní zákon jinak.
- K uzavření takové veřejnoprávní smlouvy je třeba souhlasu správního orgánu; ten posuzuje veřejnoprávní smlouvu a její obsah z hlediska souladu s právními předpisy a veřejným zájmem.
- Pokud k veřejnoprávní smlouvě mezi účastníky přistoupí i správní orgán, pak platí, že k uzavření veřejnoprávní smlouvy udělil souhlas.

Subordinační smlouvy

- Postavení dotčených orgánů
 - např. stavební zákon vyžaduje jejich souhlas s uzavřením smlouvy
 - důsledky absence souhlasu nebo jiného úkonu dotčeného orgánu – důvod k přezkumu
- Souhlas třetích osob – podmínka účinnosti smlouvy
 - ochrana opomenutých třetích osob
 - sporné řízení podle § 169 a § 141 – domáhat se určení neúčinnosti smlouvy
 - použití § 142 je sporné – nejde o určení existence právního vztahu (veřejnoprávní smlouvy)

Smlouvy podle § 162

● Smluvní strany

- právnické a fyzické osoby jako adresáti veřejné správy - ti, kdo by byli účastníky řízení podle § 27 odst. 1, kdyby probíhalo, popřípadě ti, kdo jimi jsou
- může jít i o osoby, které by byly účastníky různých správních řízení, pokud by probíhala (mohlo by jít o jiný specifický smluvní typ než smlouvu podle § 162)
 - Např. § 27 odst. 7 horního zákona (převod dobývacího prostoru)

Smlouvy podle § 162

- Podmínky pro uzavření smlouvy podle § 162
 - „nevylučuje-li to povaha věci nebo nestanoví-li zvláštní zákon jinak“
 - povaha věci to vylučuje např. pokud by nabyvatel nesplňoval podmínky pro udělení oprávnění
 - některé zákony převod veřejných subjektivních práv výslovně vylučují

Smlouvy podle § 162

- Podmínky pro uzavření smlouvy podle § 162
 - Souhlas správního orgánu k uzavření smlouvy
 - správní orgán příslušný k vydání rozhodnutí v dané věci
 - rozhodnutí ve správním řízení
 - účastníky řízení (potenciální) smluvní strany veřejnoprávní smlouvy
 - důsledky zrušení souhlasu pro smlouvu – automaticky nezaniká, patrně však jde o důvod pro přezkum (záleží na účincích zrušení souhlasu - § 99 SŘ)

Uzavírání veřejnoprávní smlouvy

- Návrh na uzavření smlouvy :
 - Projev vůle učiněný v písemné formě, směřující k uzavření veřejnoprávní smlouvy, který je určen jedné nebo více určitým osobám.
 - musí být dostatečně určitý a musí z něj vyplývat vůle toho, kdo návrh činí (navrhovatele), být jím v případě jeho přijetí vázán.

Návrh smlouvy

- působí od doby, kdy dojde osobě, které je určen
- Může ho navrhovatel zrušit, dojde-li projev o zrušení osobě, které je určen, dříve nebo alespoň současně s návrhem smlouvy; to platí, i když je návrh smlouvy neodvolatelný

Zánik návrhu smlouvy

- a) uplynutím lhůty, která v něm byla pro přijetí určena, pokud v ní návrh smlouvy nebyl přijat,
- b) pokud nebyla určena lhůta pro přijetí, uplynutím přiměřené doby s přihlédnutím k povaze navrhované veřejnoprávní smlouvy a k rychlosti prostředků, které navrhovatel smlouvy použil pro zaslání návrhu smlouvy, nebo
- c) okamžikem, kdy projev o odmítnutí návrhu smlouvy dojde navrhovateli smlouvy.

Uzavření smlouvy

- uzavřena písemně,
- projevy vůle všech smluvních stran musí být na téže listině.

Okamžik uzavření

- jsou-li smluvní strany přítomny současně, je veřejnoprávní smlouva uzavřena okamžikem připojení podpisu poslední smluvní strany.
- nejsou-li smluvní strany přítomny současně, je veřejnoprávní smlouva uzavřena okamžikem, kdy návrh veřejnoprávní smlouvy opatřený podpisy ostatních osob, jimž byl určen, dojde navrhovateli smlouvy.
- jestliže zákon stanoví, že k uzavření veřejnoprávní smlouvy je třeba souhlasu správního orgánu, je veřejnoprávní smlouva uzavřena dnem, kdy tento souhlas nabude právní moci.

Přezkoumání souladu veřejnoprávní smlouvy s právními předpisy

- z moci úřední nebo
- strana veřejnoprávní smlouvy, která není správním orgánem, může dát podnět k provedení přezkumného řízení do 30 dnů ode dne, kdy se o důvodu zahájení přezkumného řízení dozvěděla.

Přezkum veřejnoprávních smluv

- Účastníci řízení - § 165 odst. 6 – smluvní strany, vč. případných právních nástupců, nikoliv však třetí osoby podle § 168
- Průběh řízení
 - Standardní (§ 96 odst. 1) nebo zkrácené (§ 98)
 - § 95 odst. 5 – je možné usnesením pozastavit účinnost smlouvy

Rozpor s právními předpisy

- správní orgán smlouvu zruší.
- jen některá ustanovení veřejnoprávní smlouvy v rozporu - zruší se jen tato ustanovení, pokud z povahy veřejnoprávní smlouvy nebo z jejího obsahu anebo z okolností, za nichž byla uzavřena, nevyplývá, že je nelze oddělit od ostatních

Změna obsahu veřejnoprávní smlouvy

- jen písemnou dohodou smluvních stran; bylo-li k uzavření smlouvy třeba souhlasu správního orgánu nebo třetí osoby, je tohoto souhlasu třeba i k uzavření této dohody.

Výpověď veřejnoprávní smlouvy

- písemnou formou
- jen tehdy, jestliže to bylo ve veřejnoprávní smlouvě smluvními stranami dohodnuto a jestliže byla dohodnuta výpovědní lhůta.

Zrušení veřejnoprávní smlouvy

- Na písemný návrh
- Bylo-li to ve veřejnoprávní smlouvě dohodnuto.
- Změní-li se podstatně poměry, které byly rozhodující pro stanovení obsahu veřejnoprávní smlouvy, a plnění této smlouvy nelze na smluvní straně z tohoto důvodu spravedlivě požadovat.
- Jestliže se veřejnoprávní smlouva dostala do rozporu s právními předpisy.
- Z důvodu ochrany veřejného zájmu.
- Jestliže vyšly najevo skutečnosti, které existovaly v době uzavírání veřejnoprávní smlouvy a nebyly smluvní straně bez jejího zavinění známy, pokud tato strana prokáže, že by s jejich znalostí veřejnoprávní smlouvu neuzavřela.

Zrušení

- Podá-li smluvní strana ze zákonem stanovených důvodů návrh na zrušení veřejnoprávní smlouvy a ostatní strany s ním vysloví souhlas, veřejnoprávní smlouva zaniká dnem, kdy písemný souhlas poslední ze smluvních stran došel smluvní straně, která návrh podala.
- Pokud bylo k uzavření veřejnoprávní smlouvy třeba souhlasu správního orgánu, vyžaduje se jeho souhlas i ke zrušení veřejnoprávní smlouvy.
- Pokud některá ze stran se zrušením veřejnoprávní smlouvy nesouhlasí, může o zrušení veřejnoprávní smlouvy na žádost smluvní strany, která podala návrh, rozhodnout správní orgán.

Souhlas třetích osob

- Veřejnoprávní smlouva, nejde-li o veřejnoprávní smlouvu podle § 160 (koordinační), která se přímo dotýká práv nebo povinností třetí osoby, nabývá účinnosti teprve v okamžiku, kdy s ní tato osoba vysloví písemný souhlas.
- Není-li tento souhlas získán, může správní orgán místo uzavření veřejnoprávní smlouvy vydat rozhodnutí ve správním řízení, v němž využije podkladů získaných při přípravě veřejnoprávní smlouvy.

Závazky z veřejnoprávních smluv

- Jsou vymahatelné.
- V případě nesplnění – spory.

Spory z veřejnoprávní smlouvy rozhoduje

- Ministerstvo vnitra, jde-li o veřejnoprávní smlouvu podle § 160 a je-li alespoň jednou ze smluvních stran kraj nebo jsou smluvními stranami obce s rozšířenou působností; Ministerstvo vnitra věc projedná s věcně příslušným ministerstvem nebo jiným věcně příslušným ústředním správním úřadem,
- příslušný krajský úřad, jde-li o veřejnoprávní smlouvu podle § 160 a jsou-li smluvními stranami obce, které nejsou obcemi s rozšířenou působností, nepřevzme-li věc Ministerstvo vnitra,
- správní orgán, který je společně nadřízený smluvním stranám, jde-li o jinou veřejnoprávní smlouvu podle § 160; není-li takového správního orgánu, řeší spor v dohodě ústřední správní úřady nadřízené správním orgánům, které jsou nadřízeny smluvním stranám,
- správní orgán nadřízený správnímu orgánu, který je stranou veřejnoprávní smlouvy, jde-li o veřejnoprávní smlouvu podle § 161, nebo
- správní orgán, který k jejímu uzavření udělil souhlas, jde-li o veřejnoprávní smlouvu podle § 162.

Opatření obecné povahy

- Úkony, které nejsou právním předpisem, ani individuálním aktem (je činěn vůči neurčitému počtu osob)
- Nutno zmocnění ve zvláštním zákoně
- Např. stanovení stavební uzávěry

Návrh opatření obecné povahy

- správní orgán po projednání s dotčenými orgány doručí veřejnou vyhláškou, kterou vyvěsí na své úřední desce a na úředních deskách obecních úřadů v obcích, jejichž správních obvodech se má opatření obecné povahy týkat, a vyzve dotčené osoby, aby k návrhu opatření podávaly připomínky nebo námitky. V případě potřeby se návrh zveřejní i jiným způsobem, v místě obvyklém. Návrh opatření obecné povahy musí být zveřejněn nejméně po dobu 15 dnů.

Řízení o návrhu

- je písemné, pokud zákon nestanoví nebo správní orgán neurčí, že se koná veřejné projednání návrhu.

Veřejné projednání

- Dobu a místo konání veřejného projednání správní orgán oznámí na úřední desce nejméně 15 dnů předem; oznámení zveřejní též na úředních deskách obecních úřadů v obcích, jejichž správních obvodů se má opatření obecné povahy týkat. Hrozí-li nebezpečí z prodlení, je možné tuto dobu zkrátit; nestanoví-li zákon jinak, musí zkrácená doba činit nejméně 5 dní.

Připomínky k návrhu

- kdokoli, jehož práva, povinnosti nebo zájmy mohou být opatřením obecné povahy přímo dotčeny.
- správní orgán je povinen se připomínkami zabývat jako podkladem pro opatření obecné povahy a vypořádat se s nimi v jeho odůvodnění.

Vlastnická práva - dotčená

- mohou podat proti návrhu opatření obecné povahy písemné odůvodněné námitky ke správnímu orgánu ve lhůtě 30 dnů ode dne jeho zveřejnění. (Zmeškání úkonu nelze prominout.)
- o námitkách rozhoduje správní orgán. Jestliže by vyřízení námítky vedlo k řešení, které přímo ovlivní oprávněné zájmy některé osoby jiným způsobem než návrh opatření obecné povahy, a není-li změna zjevně též v její prospěch, zjistí správní orgán její stanovisko. Rozhodnutí o námitkách, které musí obsahovat vlastní odůvodnění, se uvede jako součást odůvodnění opatření obecné povahy. Proti rozhodnutí se nelze odvolat ani podat rozklad. Změna nebo zrušení pravomocného rozhodnutí o námitkách může být důvodem změny opatření obecné povahy.

Oznámení opatření obecné povahy

- správní orgán oznámí veřejnou vyhláškou; opatření obecné povahy zveřejní též na úředních deskách obecních úřadů v obcích, jejichž správních obvodech se opatření obecné povahy týká.
- Opatření obecné povahy nabývá účinnosti patnáctým dnem po dni vyvěšení veřejné vyhlášky.
- Hrozí-li vážná újma veřejnému zájmu, může opatření obecné povahy nabýt účinnosti již dnem vyvěšení. Do opatření obecné povahy a jeho odůvodnění může každý nahlédnout u správního orgánu, který opatření obecné povahy vydal.

Opatření obecné povahy - obecně

- Proti opatření obecné povahy nelze podat opravný prostředek.
- Povinnost, která je stanovena zákonem a jejíž rozsah je v mezích zákona určen opatřením obecné povahy, lze exekučně vymáhat jedině tehdy, jestliže bylo vydáno rozhodnutí, které existenci této povinnosti prohlásilo a v němž byla osoba, jež tuto povinnost má, jmenovitě uvedena.

Přezkum zákonnosti

- Soulad opatření obecné povahy s právními předpisy lze posoudit v přezkumném řízení.
- Usnesení o zahájení přezkumného řízení lze vydat do 3 let od účinnosti opatření.
- Účinky rozhodnutí v přezkumném řízení nastávají ode dne jeho právní moci.

